

SHABAN ÇUPI: BASTISJET SEKRETE TË UDB-së

Procesi hetimor dhe bastisjet sekrete të UDB-së

E kam vështirë se si të filloj temën që po e trajtoj. Jo se më mungon materia hulumtuese, por e keqja është se vështruar nga kjo distancë kohore që jetojmë(2025) shumë veprime të asaj kohe na duken të thjeshta e absurde. Por e vërteta është se për këto veprime jo vetëm që burgoseshe dhe të dënonin me vite të gjata burgu, por të shkonte edhe koka. Megjithatë, duhet kuptuar se në Jugosllavinë titiste, fjala e lirë ishte e ndaluar sepse sistemi shoqëror ishte monist dhe parti tjera, pos asaj komuniste kanë qenë të ndaluara me ligj. E vetmja mundësi për të fituar më shumë të drejta kombëtare ose për tu shkëputur krejtësisht nga ajo Jugosllavi ishte veprimi i fsheht ilegal. Veprimet e tilla klandestine, ndëshkoheshin rëndë nga ligjet jugosllave, por nuk kishte rrugë të tjera.

Shërbimi sekret jugosllav ishte shumë i fuqishëm dhe ky shërbim në popull njihej si UDB-a e njohur për tortura ndaj shqiptarëve gjeri në vdekje. UDB-a kishte një rreth të gjërë bashkëpunëtorësh, fatëkeqësisht shqiptarë dhe e tëra kjo bëhej në dëm të kombit, ashtu siç e vërtetoi katërcipërisht koha e mëpastajme. Në anën tjetër, djalëria kosovare vepronte në mënyra të ndryshme, qoftë me

demonstrata, greva e sabotime për të ndërtuar shqiptarin liridashës e cila do të kulmon më vonë me formimin e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës. Nga viti 1981 e deri në vitin 1990 ishte kjo formë e organizimit, ndërsa nga 1990 e këndej, krahas formës paqësore u ngrit si nevojë e domosdoshme kryengritja e armatosur, në krye me Komandantin legjendar Adem Jasharin.

Çka shënon nëntori i vitit 1985

Nëntori i vitit 1985, shënon një fushatë të gjërë arrestimesh në Kosovë dhe më gjërë. Kjo fushatë e egër udbeske kishte filluar që me 4 nëntor 1985 e do të vazhdojë deri në marsin e vitit 1986. Burgjet u mbushën plotë me liridashës të atdheut, ndërsa përndjekjet, burgosjet, torturat e hetimet nuk kishin të ndalur.

Natyrisht se kjo temë është e gjërë për trajtim, por ne po e fragmentojmë vetëm në disa copëza ngjarjesh, në këtë rast të bastisjeve sekrete të UDB-së, që lexuesit, studentët e studiuesit të shohin se deri ku kishte mbërritur absurditeti i politikës Jugosllave ndaj shqiptarëve dhe në anën tjetër sa e vështirë ishte të ishte një veprimtar për lirinë dhe çlirimin e Kosovës.

Si erdhi UDB-a në Han të Elezit, më saktë në shkollën fillore në kërkim të Ditarëve të mi të punës në vitin 1985?

Arrestimet masive kishin filluar më 4 nëntor 1985, dhe zgjerimi i hetimeve, zbuloi edhe hallkën e Komitetit të Rrethit për Kaçanik si pjesë e Komitetit Organizativ për Republikën e Kosovës dhe më 4 dhjetor 1985 arrestohem edhe unë. Hetimet intensive zhvilloheshin në burgun e Gjilanit dhe rinia shqiptare gjymtohej nga torturat udbashe.

Në rrjedhë të hetimeve (siç do të kuptoj më vonë, pas liritimit nga burgu i parë më 1990) kishin qenë edhe Ditarët e mi shkollor dhe jo vetëm.

Një ditë, rrëfen arkivisti i shkollës fillore të Hanit të Elezit, te shkolla erdhën dy udbashë të Kaçanikut dhe kërkuan arkivistin e shkollës. Pasi më kontaktuan më thanë:

Shko në Arkiv dhe i gjenë të gjithë Ditarët e punës të punëtorit Shaban Çupi dhe na i sjell. Ashtu siç thanë edhe veprova. Gjeta ditarët dhe filluan t'i kontrollojnë fletë për fletë, duke lexuar edhe procesverbalet e mbledhjeve, emrat e nxënësve dhe gjithçka tjetër të evidentuar në Ditar.

Pasi kontrolluan Ditarët dhe morën shënimet e duhura hetimore, ikën si hije, por para se të ndahen më porositën:

Nuk guxon asnjë fjalë ta thuash me dikend tjetër!

Faksimil nga Ditarët e mi shkollor të kontrolluar nga UDB-a

Ku isha unë në këtë kohë?

Natyrisht siç ceka edhe më lartë, unë isha i arrestuar dhe në proces të hetimeve në burgun e Gjilanit dhe këtë element të kontrollimit të Ditarëve nuk e dija.

Po cili ishte motivi i kontrollimit të tyre?

Nuk mund ta them me saktësi, sepse nuk kam se si ta di, por mendoj se janë procesverbalet e mbledhjeve prindërore, ato të Këshillit të klasës, emrat e nxënësve, kalendari vjetor i punës, fletorja e konspektit të orës mësimore si dhe shtrirja e hetimeve edhe tek nxënësit për të vërtetuar se mos vallë u kam folur unë atyre për Kosovën Republikë gjatë orëve mësimore. S`ka se si të jetë ndryshe.

Sa ishte numri i nxënësve?

Në Puset e Nikës, për shkak të numrit të kufizuar të nxënësve, mbahej mësim i kombinuar. Në vitin shkollor 1985/86 në klasë të parë kisha të regjistruar 7 nxënës, ndërsa në klasën e tretë 11 nxënës dhe mësimin e zhvilloja para dite. Në klasën tjetër, po me mësim të kombinuar, mësonin klasa e dytë dhe e katërt me arsimtarin tjetër.

Mjetet e konkretizimit i krijonim vetë, pasi që mjetet mësimore që i kishim nga Shqipëria, pas demonstratave të vitit 1981 u ndaluan dhe si të tilla u dorëzuan në Han të Elezit.

Më poshtë, gjithnjë në kontekst kohor dhe historik po publikojmë plotësimin e Ditarit në tri ditët e

fundit ku edhe me katër dhjetor 1985 arrestohem.
Ishte ditë e mërkurë.

[illegible]

Faksimil nga Ditari im me klasë të kombinuar i muajit dhjetor 1985 në Puset e Nikës dhe dita e fundit e punës 4.12.1985

Fotografi me nxënësit e mi në Puset e Nikës,
qershor, 1985

Bastisjet tjera sekrete të UDB-së

Pas bastisjes në shtëpinë time ku nuk lanë gjë pa rrotulluar më 4 dhjetor 1985 dhe më pastaj në arkivin e shkollës, një bastisje tjetër po aq me rëndësi dhe në mënyrë tepër sekrete është bërë edhe në objektin shkollor në fshatin Puset e Nikës, ku punoja si mësimdhënës, për të cilën bastisje kam mësuar pas lirimit nga burgu. Një ditë, rrëfente puntori teknik i kësaj shkolle, erdhën udbashët dhe më kërkuan që të hapë derën e objektit shkollor. Ishte ditë e dielë dhe nxënësit nuk ishin në shkollë. Kontrolluan gjithçka. Jo vetëm klasët e zyren, por edhe bodrumin dhe tavanin. Morën shënime të caktuara dhe ikën, duke lënë porosinë që me askend asnjë fjalë. Ishte fundi i dhjetorit të vitit 1985.

Faksimil nga shtypi ilegal i asaj kohe që ne i kemi pasur në lexim

Faksimil nga makina ime mekanike e shkrimit e asaj kohe e cila nuk u zbulua kurr, pavarësisht hetimeve të rënda. Ajo mbeti në shërbim të Lëvizjes deri në vitin 1990.

Pse bëheshin këto bastisje sekrete dhe cili ishte qëllimi?

Pavarësisht se gjatë hetimeve rrjedhën gjëra dhe pranuar se kemi lexuar literaturë ilegale dhe se e kemi shkëmbyer me anëtarë të tjerë duke i rritur radhët tona, dhe në momentin e zbulimit të organizatës materialet i kemi djegur, UDB-a nuk ka besuar, andaj ka bërë bastisje aty ku kanë dyshuar.

Pos kërkimit të materialeve të fshehta, në objektin shkollor të Puseve të Nikës, udbashët mund të kenë kërkuar edhe teknikën e tipografisë, armë, ose gjëra të tjera që nuk di se si të them. Është e vërtetë se edhe në Tezat e Konspiracionit, një material i fshehtë i organizatës sonë ku jepeshin udhëzime se si të veprohet në mënyrë sa më konspirative, thuhej se duhet t'i shfrytëzojmë personat e tretë, rrjedhimisht edhe objektet, në këtë rast shkolla, por mundej edhe xhamia, pastaj varrezat si dhe shtëpitë e braktisura. Shkolla në Puset e Nikës i ka plotësuar këto kushte, por për shkaqe të tjera konspirative nuk e kemi shfrytëzuar këtë objekt.

Megjithatë, në bastisjen e objektit shkollor në Puset e Nikës, UDB-a ka arritur ta gjej në dorëshkrim tregimin e Adem Demaçit „Kthimi” marrë nga revista Jeta e Re, dikund e vitit 1958. Më kujtohet se tavolina e punës ka pasur shumë fjoka ku ishin disa mjete të konkretizimit mësimor dhe tregimi më pat mbetur në atë vend. Krahës tregimit, UDB-a arriti të gjejë edhe një monedhë metalike mbi të cilën me maje të kompasit kam gravuar kërkesën Kosova Republikë. Meqenëse monedha metalike ishte më e butë se kompasit i çeliktë, kjo kërkesë politike e ndaluar skajshmërishtë gravohej mirë. Monedha të

tilla kemi shpërndarë shumë. Meqenëse njerëzit kishin varfëri, ta gjejsh një monedhë në tokë dhe mos ta marrësh, ishte punë që nuk bëhej e në anën tjetër në monedhë ishte skalitur parulla Kosova Republikë. Dilemat se UDB-a kanë gjetur diçka të tillë i kuptova pak e shumë gjatë hetuesisë, por këto gjetje ishin të dorës së dytë, në krahasim me hetimet që po zhvilloheshin.

Është interesante se bastisje sekrete, pa i ditur unë, janë bërë edhe gjatë burgut të dytë në vitin 1999. Një bastisje e tillë është bërë në shtëpi ku familja ishte refugjatë në Shkup, ndërsa vëllezërit dhe nipat në male si pjestarë të UÇK-së. Një bastisje tjetër sekrete ishte bërë edhe në objektin shkollor ku punoja në fshatin Paldenicë në marsin e vitit 1999 dhe këtë e kam vërtetuar me çelsin e fjakës së tavolinës. Ky çelës më ka mbetur në dhomën hetimore në Ferizaj, ndërsa e gjeta në fjakën e tavolinës së punës pasi u lirova nga burgu i dytë, e gjeta në shtatorin e vitit 2000.

Ne si organizatë e fsheht kemi shfrytëzuar shumë materialet gjysëmilegale sepse kishin domethënie që përputheshin me idealet tona. Në fakt, materialet gjysëmilegale ishin hapi i parë për të depërtuar në mesin e anëtarëve të rinjë.

Po çka ishin materialet gjysëmilegale?

Materialet gjysëmilegale ishin ato shkrime që në një kohë të caktuar janë botuar nga redaksia e Rilindjes, por pas demonstratave të vitit 1981 janë ndaluar për lexim. Grupi ilegal i fshatit Paldenicë i ka shfrytëzuar me të madhe këto material, si:

Revistën „Jeta e Re” ku në vitin 1978 është botuar drama e Ekrem Kryeziut „Epoka para gjyqit” e cila i kushtohej Lidhjes Shqiptare të Prizrenit. Pastaj shfrytëzuam revistën letrare „Fjala” dhe artikullin Mysafirët e paftuar, pastaj kemi shfrytëzuar librin e Ismet Gusisë për pasuritë tokësore dhe nën tokësore të Kosovës dhe për autorin thuhej se e kanë helmuar serbët në spitalin e Nishit. Shfrytëzuam edhe artikullin në „Bota e Re” me titull „Edhe unë do të çohem” pastaj tregime, poezi, audiokaseta nga „Zëri i Popullit”, filma shqiptarë dhe të ngjajshme. Krahas këtyre materialeve, ne kemi shfrytëzuar edhe revistat serbe si „Nini” dhe „Ilustrovana politika” të cilat shkruanin zi e më zi për shqiptarët. Pasi anëtarin e ri e brumosnim me materiale të tilla dhe fitonim besueshmërin e tij, atëherë kalonim në fazën tjetër të organizimit, në shkëmbimin e materialeve krejtësisht ilegale, por me rrezikshmëri të lartë si revistën *Liria*, *Zëri i*

Kosovës, Zërin e Atdheut, Teoria dhe praktika e Revolucionit, Dekretet, Programin dhe Statutin e Organizatës të Komitetit Organizativ, materialin Armiku na ka në dorë aq sa e lejojmë ne vet, librin Titistët, revistën Pararoja, si dhe Trakte të ndryshme, mbi të gjitha Traktin e Frontit Nacionalçlirimtar të Kosovës FNCÇ, të cilin, krahas materialeve të tjera e siguroi udhëheqësi i grupit, përkatësisht studenti i shkëlqyeshëm i Fakultetit Juridik, veprimtari i palodhshëm, Bajram Dernjani në Prishtinë.

E pastaj?

Hetimet zhvilloheshin në thellësi për zbulimin e anëtarëve të tjerë të organizatës së zbuluar. Komiteti Organizativ ku vepronim ne në mënyrë të fshehur, kishte shumë anëtarë, por në këto arrestime u përfshinë mbi 500 veprimtarë. Hetimet ishin të rënda dhe nën tortura. Në anën tjetër levat e pushtetit si Lidhja e komunistëve, Lidhja socialiste, Komitetet e organizatës së punës, vepronin në dënimin e veprës sonë ende pa u kryer procesi gjyqësor dhe menjëherë pas arrestimit, me vendim më ndërpritet puna në arsim.

mbajtur më 30.01.1986 është denuar rreptësisht nga të gjithë anëtarët e të
LK të kësaj shkolle.

Shaban Qupi është i papërshtatshëm jo vetëm për LK por edhe për
proqesin edukative assimor. Ti ndalohej rreptësisht në kthimin e ushtrimit
të profesionit që bënë edukimin dhe ersonimin e brezave të reja.

Personat e tillë janë të papranueshëm për tërë shoqërinë e gjat
socialiste dhe për LK të Jugosllavisë.

Udhëzime: Me pranimin e këtij vendimi ka të drejt ankese komision
eve dhe forumeve me të larta partiake në vend, pas pranimit të vendimit
të drejt ankese ka 30 ditë.

Faksimil nga dokumenti ku më ndërpritet puna si
dhe ndalimi në kthim të profesionit tim të
mësimdhënies, sepse ne mbetëm armiq të popullit
dhe pushtetit jugosllav.

- 2 -

Shaban Qupi i takon grupit armiqësor "MLK" që vepron nga radhet
e nacionalizmit dhe iredentizmit shqipëtar me qëllim të përmbysjes së
sistemit në tërësi, por me arrestimin nga organet e sigurimit shtetëror gjin
det në përburgim. Nga grupi armiqësor Shaban Qupi ka marr edhe pseudoni
imin të emrit për të vepruar më lehtë aty ku punan dhe vepron.

I përmenduri ka lexuar literatur armiqësore kundër sistemit tonë
socialist vetëqeverisës, literatur e tij armiqësore e përdorur është
kjo: "Programin dhe projekt Statutin", "Si dhe Tezat e konspirationit" Lib
rin armiqësor "Titoistët", Revisten "Zëri i Kosovës," me këtë ka kryer vep
ër armiqësore të rendit kundër sistemit tonë socialist vetëqeverisës me
qëllim të përmbysjes.

Pas hetimeve disa mujore ndaj organizatës së
zbuluar e cila në kokë të udhëheqjes kishte tanimë
heroin e Republikës së Kosovës Fehmi Lladrovcin,
pastaj Xhavit Hazirin edhe sot e kësaj dite i
zhdukur nga serbët, Gjeneralin e UÇK-së së më
mëvonshme Shaban Shalën, tanimë i ndjerë,
Bashkim Mazreku, Bajram Limani, Xhabir Morina
etj, por në gjyq nuk na nxorën tërë organizatën se

do të bëhej skandal politik, por na ndanë në disa grupe më të vogla që të mos ketë efekt publik. Unë u dënova në grupin prej 23 anëtarëve dhe me shumicën e tyre isha në bashkëveprim të fshehtë apo klandestin.

Fotografi e 8 qershorit 1986 në seancën e parë gjyqësore në Gjyqin e Qarkut të Prishtinës. Autori i shkrimit është vijëzuar me rreth të zi.

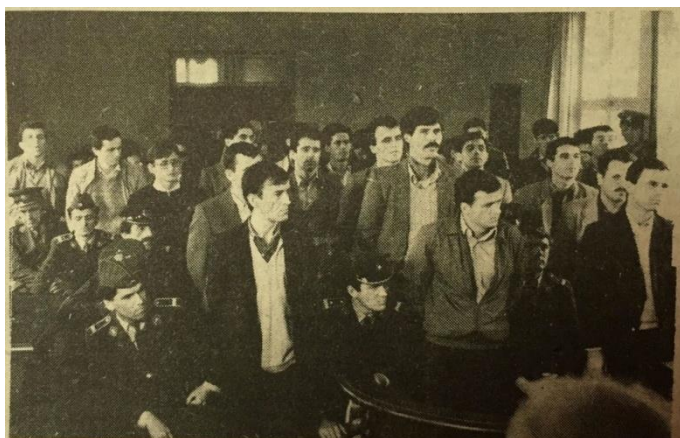
Në këtë grup bënë pjesë tanimë heroi i Republikës së Kosovës Metush Krasniqi, pastaj Heroi Gafurr Luma, pastaj prof Ramadan Haziri, inxhinier Sulejman Bytyqi, juristi Bajram Dernjani, mësuesi Shaban Çupi, studentët si Remzi Elezi, Muzafer Lika, Nexhat Xhokli, Ismail Malsiu, Emrush Tafili, Muhamet Qorri, punëtori Remzi Krraba, Skender

Osmani, Ruzhdi Shkodra, Daut Shkodra, Xhemajl Azemi, Hyzer Haxhiu, Ahmet Bekteshi, Jahir Haliti, Nuhi Ramadani si dhe të miturit Kadri Raka e Mefail Vishi. Pas disa seancave, dënimet e shqiptuara ishin nga 1 vit deri në 11 vite, ndërsa si pasojë e torturave, pas tre muaj dite më saktë në tetor të vitit 1986 vdiq Metush Krasniqi.

Pas arrestimit dhe dënimit të grupit të Paldenicës(Bajram Dernjani, Shaban Çupi, Naser e Sejdi Dernjani) të cilët vepronin në kuadër të organizatës ilegale Komiteti Organizativ, ndërsa në aspektin lokal si Komitet i Rrethit për Kaçanik, në tetor të vitit 1988, zbulohet grupi tjetër i organizuar nga Hani i Elezit dhe Kaçaniku me emrin „Kushtrimi” ku bënin pjesë Ibrahim Curri, Mehmet Ballazhi, Nexhat Ballazhi, Heset Malsiu, Agim Dauti e Hysret Kyqyku të cilët edhe ata dënohen nga gjykatat e pushtuesit, por flaka e lirisë pavarësisht reprezaljeve dhe burgjeve nuk u shua kurrë. Ajo do të vazhdoj pavarësisht dhunës dhe terrorit serbo-jugosllav, derisa një ditë shpërthyen armët për lirinë e Kosovës në krye me të famshmën Ushtria Çlirimtare e Kosovës.

Pjestarët e Komitetit Organizativ para gjyqit pushtues të Prishtinës, maj 1986. Në foltore, njëri nga udhëheqësit e kësaj organizate, Heroi i Kosovës Fehmi LLadrovci

Pjestarët e Komitetit Organizativ para gjyqit, 1986

SOT NË PRISHTINË FILLON GJYKIMI I GRUPIT ILEGAL ARMIQËSOR

PARA GJYQIT — 23 VETA

Në Gjiqin e Qarkut të Prishtinës, para trupit gjykues të të pestëve, sot fillon procesi gjyqësor ndaj njëzet e tre vetave (në mesin e të cilëve janë edhe dy të mitur), të cilët përgjigjen për veprimtari armiqësore nga pozitë e nacionalizmit dhe të irredentizmit shqiptar. Pjesëtarët e këtij grupi të madh, sipas aktakuzës, i takojnë organizatave ilegale armiqësore të ashtuquajtura «Marksistët-Leninistët e Kosovës» dhe «Lëvizja për Republikën Socialiste të Shqiptarëve në Jugosllavi».

Të akuzuarit nga ana e Kaçanikut, Ferizajt e Prishtinës, në mesin e të cilëve ka studentë, nxënës, arsimtarë, me punë e të papunë, përgjigjen për organizimin e grupit, bashkimin për veprimtari armiqësore, aktivitetet propagandistik, terrorizëm, mbajtje pa leje të armëve ose materialit plasës dhe për moskallëzim të veprës penale.

Para gjyqit të popullit, në bankën e zezë do të dalin Remzi Elezi (24), ka të kryer shkollën e mesme, nga Shtatina e Lepencit, Avdyllgafur Luma (26), student nga Gllboçica, Rerizi Krraba (38), ka të kryer tetëvjeçaren, nga Stagova, Bajram Dërmjani (25), absolvent i fakultetit juridik, nga Paldencia, vendasi i tij, Shaban Çupi (25), mësues, Ismail Malsiu (20), ka të kryer shkollën e mesme, nga fshati Rreçë, vendasi i tij, Muhamet Çorri (20), ka të kryer tetëvjeçaren, Emrush Tafili (22), ka të kryer shkollën e mesme, nga Kaçaniku (të gjithë këta të akuzuar janë nga komuna e Kaçanikut), pastaj Ramadan Haziri (46), profesor i historisë, vendasi i tij, Sylejman Bytyqi (34); inxhinier i diplomuar i makinës, Metush Krasniqi (60), jurist i diplomuar nga Prishtina, Ruzhdi Shkodra (25), student nga Ferizaj, vendasi i tij, Hyzer Haxhiu (49),

referent, Xhemzill Azemi (30), milic nga Komogllava, Daut Shkodra (38), referent nga Orlovici i Prishtinës, Skënder Osmani (39), arsimtar nga Komogllava, Ahmet Bekteshi (49), ka të kryer shkollën e lartë, nga Sojeva, Jahir Haliti (36), mësues nga Prelezi, Nuhi Ramadani taksist nga Ferizaj, vendasi i tij, Neshat Gjokli (28), student e Muzafer Lika (29), student. Po ashtu për veprimtari armiqësore ngarkohen edhe dy të mitur. M. V. nga Dubrava e Kaçanikut dhe K. R. nga po kjo qytezë. Që të dy këta kanë të kryer shkollën e mesme.

Pjesëtarët e grupit ilegal armiqësor, kush më herët e kush më vonë, u paraburgosën gjatë muajve nënton – dhjetor të vitit të kaluar. Pjesa dërmuese e të akuzuarve dhanë betimin, morën emra konspirativë, u «ushqyen» me material propagandistik, libra, revista ilegale etj. Më pastaj organizuan aksione për shkruarjen e parullave me përmbajtje armiqësore dhe shpërndarjen e pamfleteve.

Se ata kishin ndër mend të shkatërrojnë me forcë Jugosllavinë, me anë të armëve, flet edhe fakti, i cili përmendet në aktakuzë, se disa prej anëtarëve siguruan pushkë, punuan mjete eksplozive me të cilat kishin për qëllim të shqetësojnë qytetarët dhe të rrënojnë objekte. Njëri prej këtyre mekanizmave, për shembull, që kurdisur në ndërtesën e Kuvendit të Komunes së Ferizajt, dy u planifikuan të vendosen në Shtëpinë e Mallrave dhe në Stacionin e Autobusëve në Kaçanik, e njëri është dashur të ngrere në ajër largpërçuesin ose gazpërçuesin, i cili prej centraleve të Kosovës shkon për në Maqedoni.

A. M.

Faksimil nga gazeta „Rilindja” dhe lajmërimi për fillimin e gjykimit të grupit armiqësor për Republikën e Kosovës

Faksimil nga gjykimi i Organizatës ku vepronin Hydajet Hyseni, Jakup Krasniqi, Mehmet Hajrizi, Gani Sylja, Berat Luzha etj i vitit 1982

Gjykimi i grupit të Kadri Osmanit, 1984

KOMUNIKATE

POPULLI I KOSOVËS

Në festën e Majit të Kuq 1905 u shkrua një faqe e pikëllueshme por edhe e lavdishme e historisë sonë, në përpykjen e vazhdueshme që po bënte UDB-ja, jakatave për t'i nënshtuar me lajka e tortura revolucionarët tanë të burësor. Në këtë tortura ra viktimë edhe patrioti Zijah Shemsiu i cili s'u nënshtua dot dhe nuk trathtoi kurrë idealin e larta për liri.

Zijah Shemsiu në gjyqet e pushtuesve serbë në Beograd në vitin 1934 ishte dënuar me 13 vjet burgim si aktivist i LEBUJ-së. Këtë trim, luftëtar të lirisë, me 06 maj 1935 e sollën të vdekur nga burgu i Beogradit dhe nën kontrollin e UDB-së u varros në vendlindje në Përlepnice të Gjilanit. Ai vdiq nga torturat çnjerëzore të cilat UDB-ja gjakatave i ka traditë ndaj bijve të luftëtarëve të lirisë.

Kosovë t'u hapë edhe një plagë e dhimbshme, një plagë që pikon gjak e që mbjellë urrejtje ndaj pushtuesve shovenist!

Armiku s'të bëhet kurrë mik. Ai gjithnjë përpiqet, duke përdorë qdo mjet, të të moshtror, të të nënshtroj. Kështu vepronë pushtuesit tanë serbo-maqedono-malazezë të cilët para syve na hiqen si miq, ndërsa pas shpine na e rrëmbejnë pasurinë kombëtare, na e bastardojnë kulturën, na shajnë e na vrasin! Edhe kur me tanka e mercenarë specialist vërsulen mbi demonstruesit, i vrasin e i masakrojnë, edhe kur bëjnë terror mbi popullin hiqen si miq të tij, dhe këto i bëjnë "për të mirën e popullit"!!!

Këta pushtues, të vrasin natën e të qajnë ditën. Këtu tash që e vranë Zijah Shemsiun pushtuesit janë të "pafajshëm" se gjarpëri gjithnjë kur ka shon kërkon ta fshehtë kokën. Revizionistët dhe pushtuesit serbo-ju orill v e fshehin dhe heshtin këtë krim para popullit shqiptar, opinjonit jugosllav dhe atij botëror.

Populli shqiptar i Kosovës është kalitur në luftëra, i di mirë këto lajka, i njeh mirë kush janë fajtorët e vërtetë. Se armik i popullit s'mundet kurrë të jetë ai që lufton për të mirën e tij. Armik është ai që na vranë e masakron e jo ai që fliton jetën për glirinë e popullit tonë.

Populli me pikëllim shkruan gjithëcka në kujtesën e tij për t'u hakmarrë një ditë.

Lumi Ti popull shqiptar që ke bij si Zijah Shemsiu!

Për lirinë e popullit, asnjë revolucionar s'do ta kursejë jetën!

Lavdi Zijah Shemsiut dhe të gjithë të rënëve për lirinë e popullit shqiptar!

Faksimil nga Trakti i shpërndarë nga Lëvizja në majin e vitit 1985 me rastin e mbyjtjes në burg të Beogradit të Heroit Zija Shemsiut

ORGANI I MË I TRAKTIT NË DEVE, KAS. LONH. II

LIRIA

ORGANI I PARTISIT-LINISTËVE TË KOSOVËS

VËLLËZËR DHE MOTËR,

TRAKT

Rruket e Prishtinës heronjë u ngritën këto ditë njerësi në arena të përleshjeve të nërrisshme të rinisë sonë revolucionare dhe refuzimit që ketar të revizionistëve jugosllavë. Dhjetra mijëra bijë e bija të Kosovës martira u bashkuan si një trup i vetëm dhe me çrështetë mirëtur lart zbritën në fushat të veta. Vetëm trondë dy të vësh rruket e Prishtinës u lëndë dy herë me rielun e pastër të rinisë sonë të kuqe.

Demonstratat e përrisshme të Prishtinës, ashtu si edhe demonstratat rraket e rivotat e shumta shokë Kosovës dhe visave tjera shqiptare, trondinë edhe një herë së pëllullit ynë i robëruar nuk nërshtrëht e nuk pëllullit as në prona të të dëbuarit dhe as në dhunë e terror fashist. Ai që e kulton çdo ditë mirë se kush është armiku i tij i vërtetë, kush në shtyn e shfrytëzon dhe çfarë është, kush e solli atë në këtë rëndësi kaq të rëndë e të padurueshme. Ai që e kulton se dhe të dridhtat dhe lirinë e t'mund të fitojë vetëm me luftë e sakrificë, vetëm me rjekun e tij.

Duke ecur të përrfillur nga autoriteti i pushtuesit e tradhtarit, studentët e Universitetit të Kosovës u ngritën të dalin në demonstrata për të realizuar me luftë kërkimet për përrisimin e kushteve të tyre të njerruara të jetës dhe studimit. Por, demonstratat e tyre, studentët nuk i bënë vetëm për vete dhe hallat e tyre. Atë kishin karakter të theksuar politik, shprehnin kërkimet dhe aspiratat e të gjithë popullit, prandaj ato përrrehën nga gjithë populli. Thirrjet dhe parullat e dhjetra mijëra të rinjve demonstratë, si: "Poshtë revizionizmi!", "Poshtë tradhtarët!", "Poshtë borgjezizmi!", "Njëft shtynje e shfrytëzimi!", "Dëri kur nrritje çmimi shë me se mallrash!", "Trençe e jone", "Kosova e kosovërëve", "Toket shqiptare e Jugosllavi duhet të bashkohet në një njësi të vetme", "Duan republikë!", "Të burrosurit kosovë të kthehen në Kosovë!", "Të lirinë shokët tanë", "Jeni shqiptarë dhe jo jugosllavë", "Rroftë llesë nrritor!", "Lindi marksi zot-linist!", etj., etj. që përshkonin këto demonstrata, çonin përshëndet e zierre të rinisë dhe u kllanin turrin armëve dhe tradhtarëve.

Demonstratat e mëdha të 27 marsit në Prishtinë rinia jonë revolucionare e organizoi përrishtë në ditën kur në hyrje në Kosovë shfaqte e fluturonte, këti armiku të përr turr të popullit tanë. Armirë të të revizionistëve dhe hyrje çarët e tyre "shqiptarë" shprehnin në ato të shfrytëzimin të jon brite të rritur për të shurr shtëni në turrin e urritjes së popullit tanë kundër shtynjeve e shfrytëzuesve, për të shurr përrishtë e tij të zierre metritike dhe revolucionare. Por, rinia jonë e kuqe nuk mashte dot nër këto përrvure. Ato e pritën atë sahtu si i kr hije: M E G R U S i.

Ahtu si edhe herë të tjera, pushtuesit revizionistë të zorrërit dhe shprehës të tyre në Kosovë, hoq në mëshë dhe nrrorën edhe një herë të tjerë e tyre të vërtetë fashiste, mijëra studentë e policë të armatorur në dhembë u hodhën në demonstratat tija, duke nrrdorur edhe gazra heluese e njete tjera shqitërruese. Kurrëve tradhtarë të Kosovës iu dukin për përritë e përritëve e policëve që dhe renartat e ushtrisë në ishin për të përrishtë dhe kërkimin demonstratuesit, përrishtërinë dhe përrishtërinë.

Faksimil nga Trakti Liria i shpërndarë fshehurazi në vitin 1981, gjithandej Kosovës

Zëri i Kosovës, organ i LPRK-së i vitit 1985

Nëpër titujt e materialeve ilegale

Duhet shtypur një libër të veçantë, për të shtjelluar përmbajtjen e materialeve të cilat i lexuam sa vepruam në ilegalitet. Por, për të sqaruar sado pak, përmbajtjen e këtyre materialeve, ne po i shkruajmë vetëm titujt sepse edhe nga titulli afërsisht kuptohet përmbajtja e këtyre materialeve, të cilat ndikonin në formësimin tonë atdhetarë.

- Liria
- Asnjë masë e revizionistëve nuk mund ta mposhtë popullin tonë heroik
- Gjendje e rëndë në ekonominë e Kosovës
- Një faqe e lavdishme e luftës për liri e pavarësi
- Të burgosurit kosovarë të kthehen në Kosovë
- Plagët e hapët që kërkon shërim
- Vepër me rëndësi të madhe teorike dhe praktike
- Populli afgan do të fitojë
- Kush janë luftëtarët e lirisë në Kosovë dhe ç`duan ata
- Jemi shqiptarë e asgjë tjetër
- Shqiptarët nuk janë jugosllavë

- Të mos ngatërrohen kombi dhe feja
- Krizë e degjenerim në Jugosllavinë titiste
- Maskaradë e pasigurisë evropiane
- Lufta e popullit tonë është e drejtë dhe do të triumfojë
- Cila është e vërteta
- Jo rinia, por tradhtarët janë plehu i Kosovës
- Demonstratat e Kosovës janë vepër e popullit të saj
- Kush po e nxitë nacionalizmin
- Rroftë Republika e Kosovës
- Kriminelët akuzojnë për vandalizëm
- Zëri i popullit - zëri i së vërtetës
- Populli ynë kërkon liri e jo luftë
- Tradhtarët shqiptarë mbrojnë interesat e pushtuesit
- Ai ra për të mos vdekur kurrë
- Punëtorët kosovarë në perëndim shpalosin flamurin e luftës
- Regjistrimi i popullsisë në Kosovë u bë nën hijen e tankeve
- Kosovë, sa hije të ka xhamadani i trimërisë
- Armiku na ka në dorë vetëm aq sa e lejojmë ne vetë
- Titistët

- Projektprogrami dhe projektstatuti
- Trakti i Frontit Nacional Çlirimtar të Kosovës
- Trakti për vrasjen e Zija Shemsiut
- Jehona e ngjarjeve të Kosovës në shtypin e huaj
- Përpara drejtë fitores
- Pse shpërngulen nga Kosova serbët dhe malazezët
- Jemi patriotë, s`jemi shovinist
- Popull shqiptarë i Maqedonisë, Serbisë dhe Malit të Zi
- Cilët janë shovinistët e vërtetë
- Populli shqiptar në Jugosllavi asnjëherë nuk vendosi për fatin e tij
- Si mbeti Kosova nën sundimin e Serbisë
- Thika e diplomacisë evropiane copëton atdheun tonë
- Si e shihte PKJ të drejtën për vetëvendosje, para dhe gjatë luftës
- Çka u vendos në AVNOJ dhe çka në Bujan
- Pas „çlirimit“, Kosova përsëri në ankand
- Tradhtarët e vjetër dhe tradhtarët e rinj
- Jugosllavët të vrasin natën e të qajnë ditën

- Dëshmi e kalbëzimit të „vetadministrimit” titist
- Bashkëatdhetarë të shtrenjtë
- Vëllezër punëtor në mërgim
- Shqipja bën edhe pa gjëmë, i mjafton lavdia
- Zemra speciale
- Të gjithë shqiptarët Mic Sokola
- Letër e hapur punëtorëve kosovarë në mërgim
- Thellohet kriza ekonomike në Kosovë
- Trakti kundër tradhtisë
- Pararoja
- Zëri i Kosovës, disa numra

Poezi të motivuara nga ajo kohë

Varri i dëshmorit

Atëherë kur miza brente hekurin

E jeta matej me peshore pushtimi

Aty ku varrosej dëshmori

Varri bëhej, bazë çlirimi.

Në varr të dëshmorit fshiheshin nagantë

Libra e revista të ndaluara

Aty lihej porosia për kryengritësit

E Lëvizja shtrinte krahët e çlirimit.

Varri i dëshmorit bëhej bazë

Bazë dhe lidhje e luftës për liri

Edhe i vdekur, luftonte i Pavdekuri

Për Republikë e për Mvehtësi.

Nuk janë përralla e as legjenda
Nuk janë mite, por histori
Shko tek varri i Zija Shemsiut
Thellë në varr gjenë fjalën Liri!

Dekada më parë

Në rrëmujë të jetës, dekada më parë
Kur atdheu ishte nën pushtim
Si mësues punoja në Puset e Nikës
Ndaja dritë për nxënës të mi.

Bashkë me mua, një mësues tjetër
Një llapjan një burr i mirë
Që koha e solli kësaj Gryke
Dhe punonte me përkushtim.

Kohë të sërta, kohë të turbëllta
Që UDB-ja të humbte pa nishan

Dalëngadalë i hapa zemrën
Shokut të punës, mësuesit llapjan.

Ia kërkova „Jetën e Re”
Botuar ishte, para se të lindja unë
Që të lexoja „Gjarpijt e gjakut”
Një libër me gjyq e ligj i ndaluar.

Pa i sqaruar gjërë e gjatë
Lexova „Jetën” me shkrime plotë
Aty gjeta Adem Demaçin
Vëlla Maliqin që vjellte gjak.

I kopjova, i shumëzova
Fshehurazi u dhash shokëve të mi
Që të ngritej në këmbë shqiptari
Që të formoj shtetin e tij.

Atëherë

Atëherë nuk ishte si sot
Koha matej me litarë
Kaloja lumin dhe urën me vig
Si të isha një mësues komisar.

Kaloja shtigje, kaloja brigje
Ngjitesha në kodër në Puset e Nikës
Aty mësonim Abetaren...
Në shkollën e bukur, në shkollën e dritës.

Ecja thepinave me shtatë leqe
Kur biente shi, suferinë e borë
Në pranverë mbollëm edhe blirin
Aromë lëshon edhe sot.

Nga një mal, kaloja në tjetrin
Më Zërin e Kosovës në gji

Kur zullumi u këput prej së trashi

Shkrepën pushkët për liri.

Ishin armët çlirimtare

Pushkë e penë u bënë një

Mbështetur skaj lisit, tani rri mendohem

Ndoshta Kosovë, pak bëmë për ty!

SHABAN ÇUPI, NËNTOR 2025

Hani i Elezit

P.S.

Fotografia në kopertinë të këtij shkrimi është marrur nga Dosja politike e Rafi Halilit, Tetovë. Rafi Halili bashkë me dëshmorin Gafurr Lokun ishin themeluesit e Organizatës politiko-ushtarake „Kushtrimi i Lirisë” që në vitin 1972.

Në fotografi shihet se si UDB-a ka piketuar dhe përcjellur në vazhdimësi shtëpinë e Rafiut dhe të fqinjëve të tij. Piketime të tilla, plane, kidnapime e bastisje sekrete, dalëngadalë do t'i zbuloj koha dhe arkivat. Përfundimisht ishin kohëra të vështira dhe rruga e lirisë ishte e gjatë.